

CONFERENTIE EN LANDELIJKE ANLB DAG

SUCCESVOL BOEREN MET NATUUR

1.1 Akkerranden voor natuurlijke plaagbeheersing (en méér)

Workshopspreker: Frans van Alebeek

Heeft u ervaring met akkerranden?

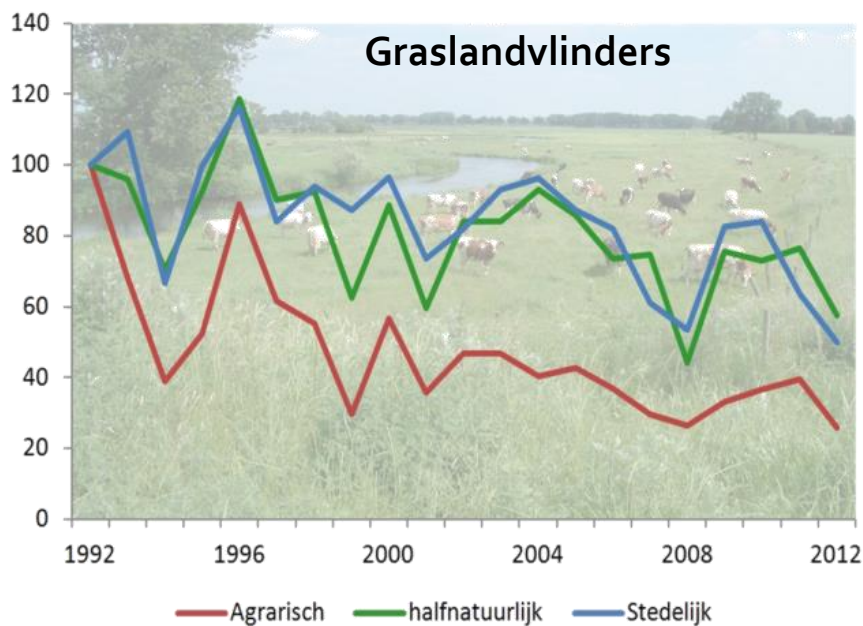
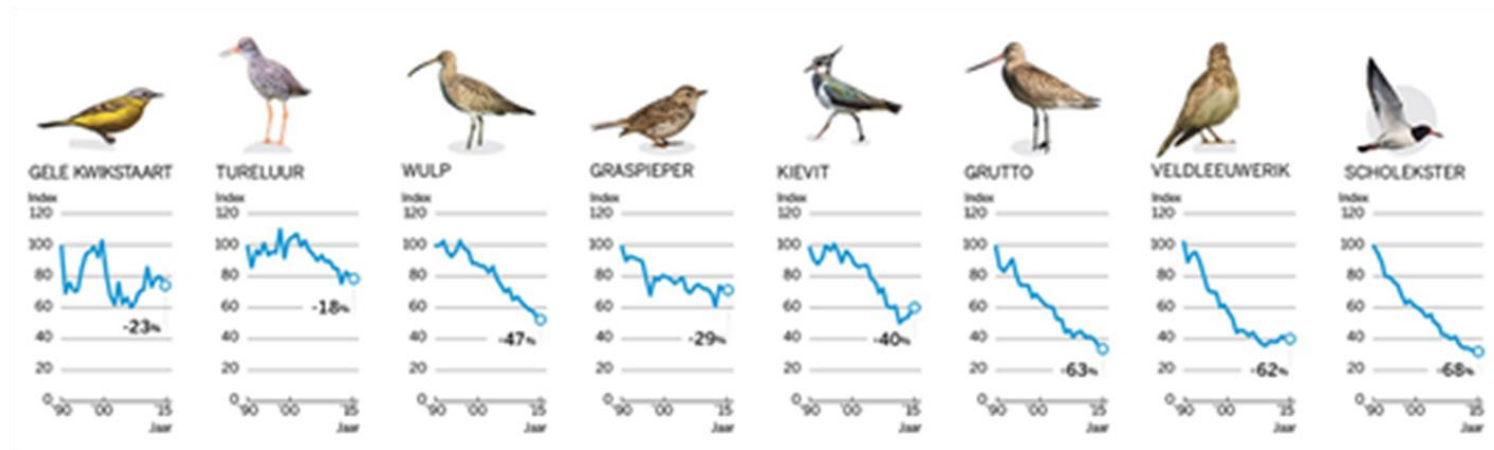

Met intensivering zijn we *RAND*-voorwaarden uit het oog verloren

- Bloemen (nectar)?
- Winterschuilplaats?
- Spuitvrije zone?
- Andere prooien?

Verlies aan biodiversiteit is breed

70% achteruit in 20 jaar

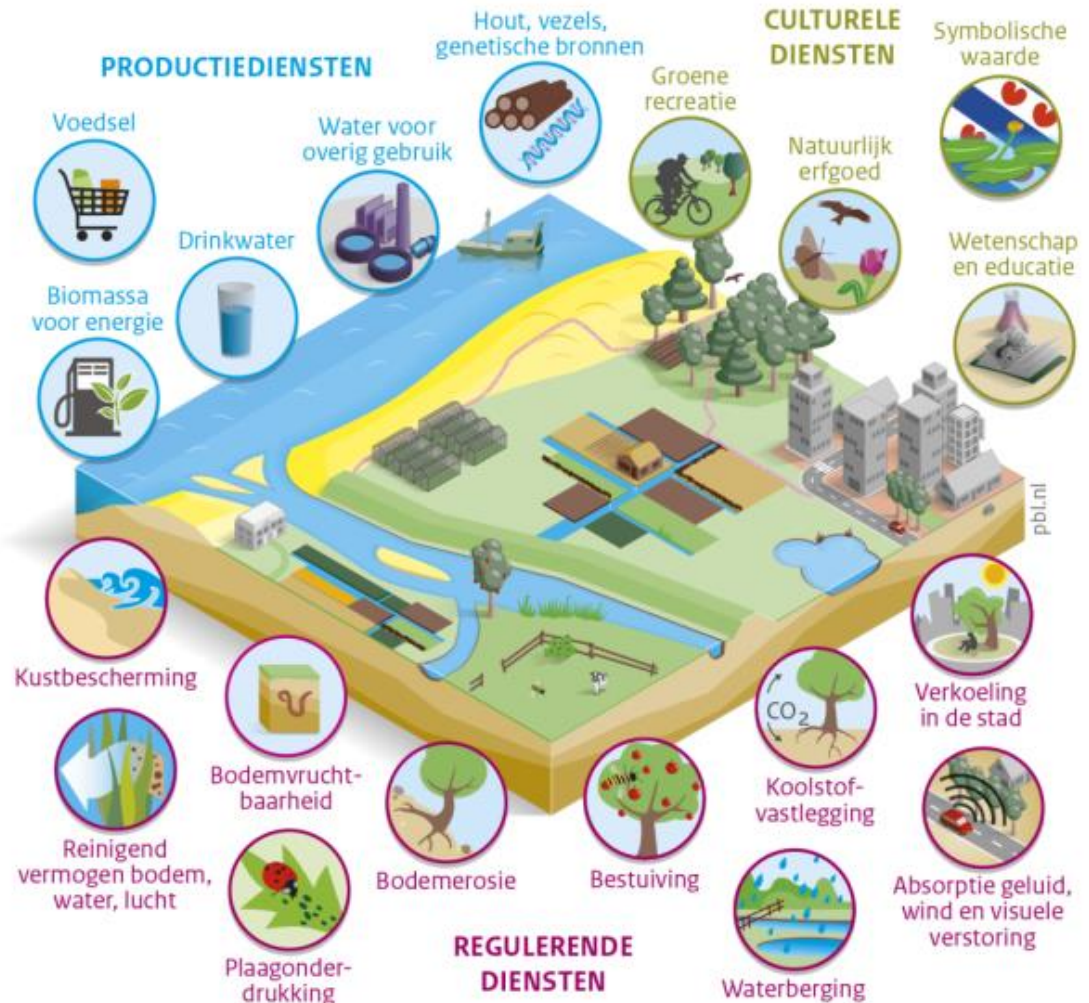
Akkerranden als oplossing?

Functionele Agrobiodiversiteit (FAB)

Landbouw
*was / is /
zou moeten zijn ??*
werken
met de natuur

Voorbeelden van ecosystemediensten in Nederland

Bron: PBL, WUR, CICES 2014

www.pbl.nl

Verschillende doelen van randen

Schoon water

Akkervogels

Minder plagen

Landschap

Recreatie

Bestuiving

Natuurlijke bestrijding van plagen

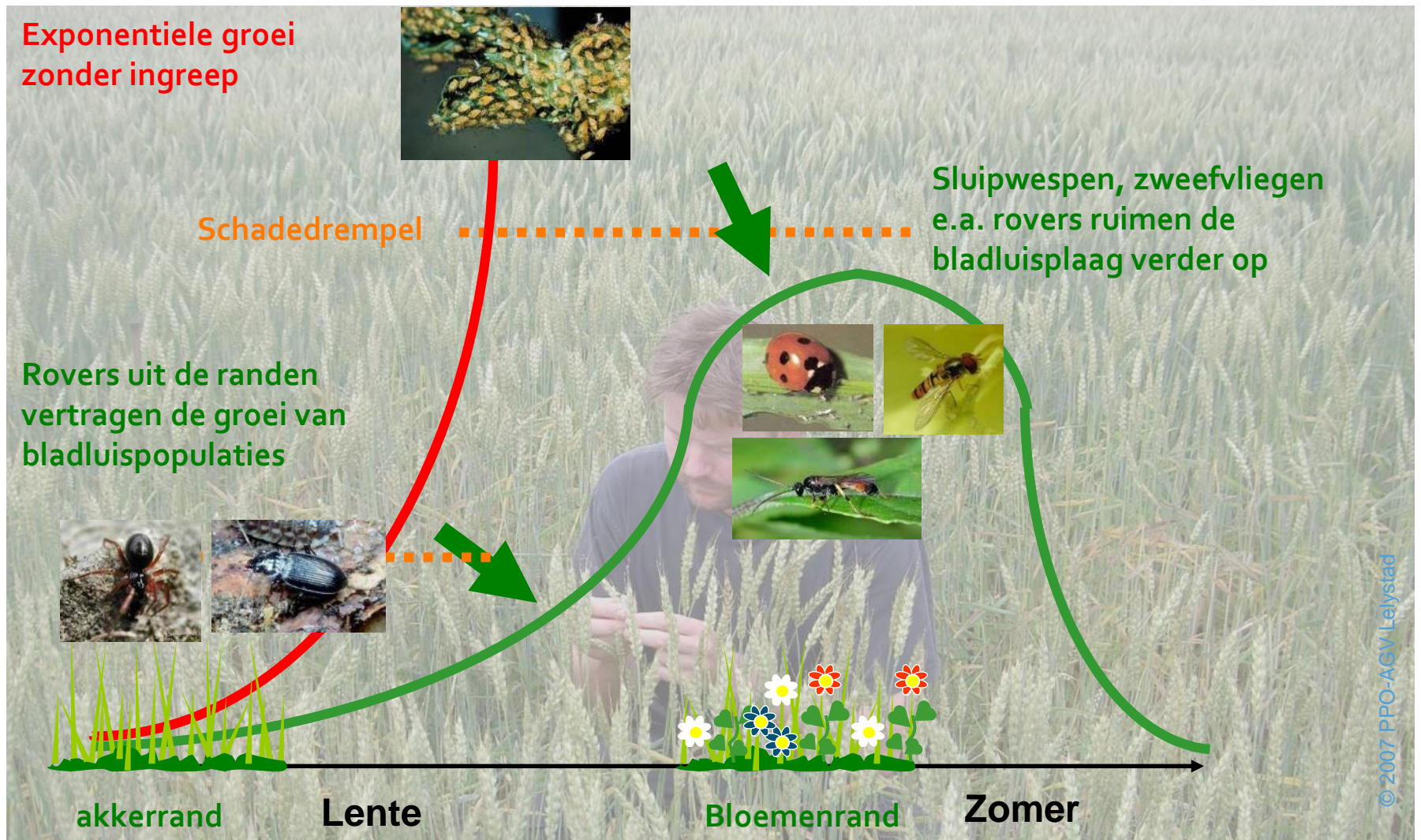
- Goedkope, effectieve gewasbescherming → natuurlijke plaagbeheersing uit beeld, ook: de randvoorwaarden uit beeld

Positieve uitzondering: geïntegreerde fruitteelt

Hoe werkt het?

Voorbeeld: bladluizen in graan

© 2007 PPO-AGV Lelystad

Eenjarige bloemen of meerjarig gras?

Eenjarig bloemen

Gras-kruidenrand

Veel bloemen

Weinig bloemen

Zomer-effect:
Nectar & stuifmeel

Winter- & lente-effect:
Beschutting & voedsel

Voor zweefvliegen,
sluipwespen, LHBjes

Voor loopkevers,
spinnen e.a. rovers

Jaarlijkse aanleg
Wisselende plaatsen

Ligt voor langere tijd op
dezelfde plaats

Risico op onkruiden
jaarlijks

Onkruiden beheersbaar

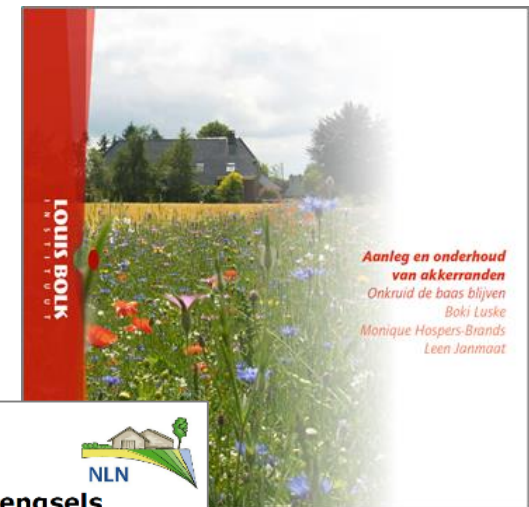

Keuze van mengsels

- Afhankelijk van het doel!
- Eenjarig of meerjarig, inheems?
- Brochures FAB & LBI
- Advies uit Pilot NLN (Alebeek, 2012) Zie:

<http://edepot.wur.nl/218161>

De keuze van inheemse zaadmengsels voor streekeigen landschapselementen in de Natuur- en landschapnorm (NLN)

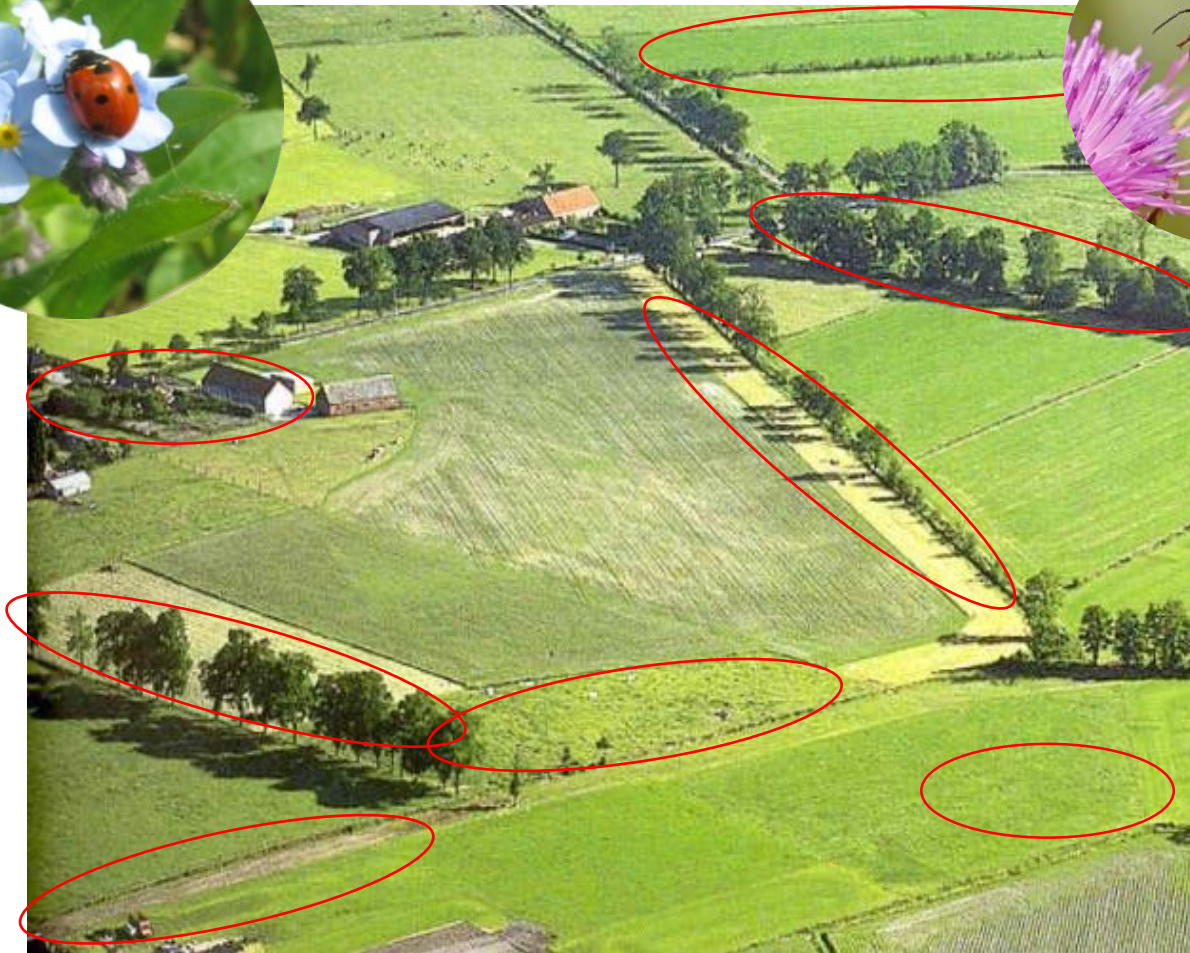
Advies aan deelnemers van de Pilot Natuur- en Landschapnorm (NLN)

Frans van Alebeek (Wageningen UR – PPO-AGV, frans.vanalebeek@wur.nl), februari 2012

In december 2011 is aan de deelnemers van de Pilot NLN een advies uitgereikt met als titel: "Het gebruik van inheems zaad en plantmateriaal voor de inrichting van streekeigen landschapselementen". Daarin staat een motivatie voor het gebruik van streekeigen, inheemse plantensoorten, omdat daarmee de beste bijdrage wordt geleverd aan het versterken van de biodiversiteit. Insecten, vogels en zoogdieren zijn, direct of indirect, grotendeels afhankelijk van inheemse planten voor hun voedsel.

Hier vervolgen we dat eerste advies met een meer concrete uitwerking van welke zaadmengsels van

Natuurlijke vijanden in het landschap

Inrichting
Beheer
Gewaskeuze
Omgeving

Resultaten LTO FAB

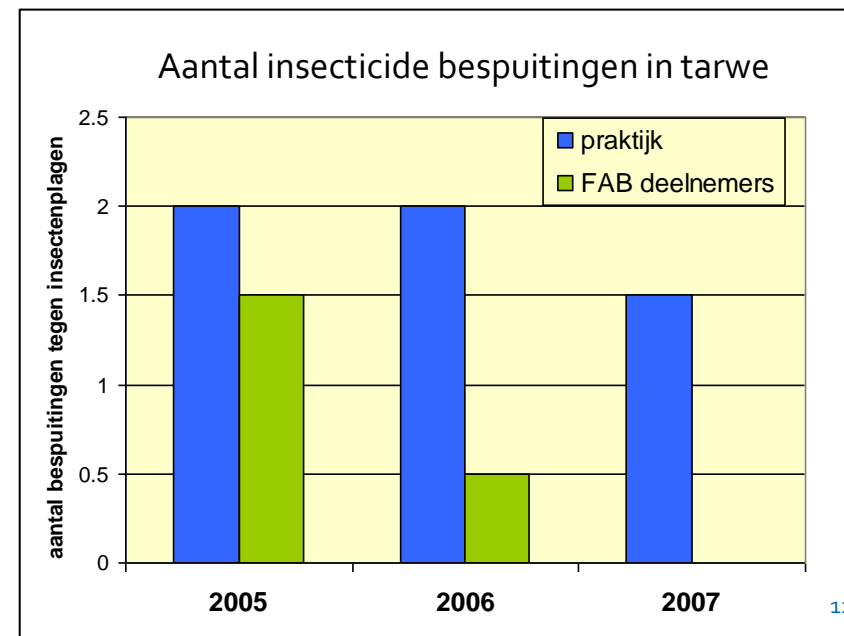

Hoeksche Waard, 2005 - 2011

- Meer natuurlijke vijanden langs akkerranden
- Minder bladluizen in graan en aardappels
- In spuitkool resultaat onvoldoende
- Minder gebruik insecticiden
- FAB gebiedsplan
- Veel informatie overdracht

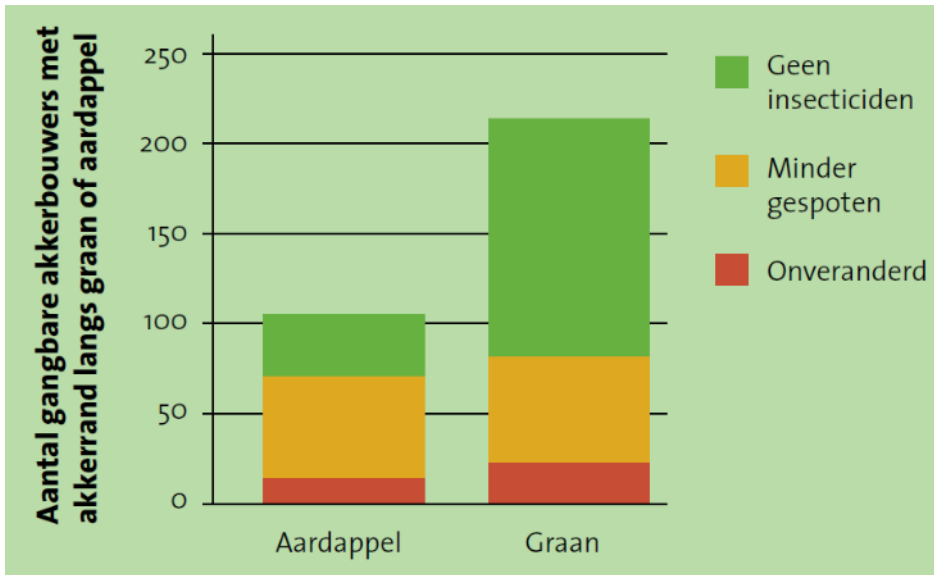
Helaas geen website meer

Bloeiend Bedrijf

- 1200 km akkerranden
- Herkenning natuurlijke vijanden
- Aanpassen gewasbescherming
 - Geen routine bespuitingen
 - Selectieve middelen

Herken nuttige insecten en spinnen

<p>Zweefvliegen Diptera: Syrphidae</p> <p>Larven eten bladluizen. Poppen zijn vaak herkenbaar en het beejd dat de tet van dit soort bladluizen hebbere gegaten.</p>	<p>Sluipwesp Hymenoptera: Paratitica-groep</p> <p>Zeker effectief tegen bladluizen worden niet vaak gezien omdat ze al in kleine lijn. Onvolwassenen (bladluizen) zijn met gaard te zien.</p>	<p>Roofwantsen Hemiptera: Anthrenidae</p> <p>Vooraf de kleine zwarte bloemwantsen. Ze eten ca. bladluizen en trips. Alleen die groep van vijf eten ze afkomst.</p>
<p>Loopkevers Coleoptera: Carabidae</p> <p>Glanzende, snelle keverke, meest af van de grond. Zowel larven als volwassen wezen eten ca. bladluizen, steekkevers en zelfs halfgeslachten.</p>	<p>Lieveheersbeestjes Coleoptera: Coccinellidae</p> <p>Duizende geelrode keverke. Larven en volwassen keven eten veel bladluizen. Poppen zijn het beejd dat zeer veel gegaten hebbere.</p>	<p>Spinnen Araneae</p> <p>Hebben 8 poten. De kleine oranje rondkopende die eten ca. bladluizen, trips en mijt.</p>
<p>Soldaatjes Coleoptera: Cantharidae</p> <p>Ovovivipar, overwegend actieve keverken met een niet rospindige. Involwassen parven (ogen) dikke plasprieten, vooral bladluizen. Larven eten het dorp in de veler: bladluizen in bijv. winterkorke.</p>	<p>Kortschildkevers Coleoptera: Staphylinidae</p> <p>Langevleug, met vanden reuk levende, meestal klein. Volwassen keverke van hun leven eten ca. bladluizen, mijt en steekkevers.</p>	<p>Gaasvlagen Neuroptera: Chrysopidae</p> <p>Volwassen gaasvlagen eten insecten en uitwend. Larven zijn (soms) keven (Chrysopa wezen). De velen op steekkevers zijn keverke.</p>

Aanleg van akkerranden

Vals zaaiBED

Schoffelen (rijen)

Zaaien mengsel

Slootkantbeheer naast rand

- Een akkerrand is een gewas, vraagt aandacht!
- Onkruidbeheer centraal
- Onderhoud vooraf inplannen

Inpasbaarheid

- Slimme lay-out
- Afvoeren maaisel
- Schonen van sloten (*communicatie*)
- Onkruiden beheersbaar

Regels

- GWBM'en
- onkruid
- berijden

b.v. maaisel naar de rand van de akker en onderwerken met gewasresten na de oogst

Niet alles gaat goed

Vergrassing van (eenjarige) bloemenmengsels

Een akkerrand is geen rijpad

Slootschonen nog vaak probleem langs randen!

Tot slot

- FAB is niet af, nog véél te leren
- Meer onderzoek (?)
- Zelf experimenten (?)
- Studiegroepen, samenwerking & begeleiding
- Toegankelijke informatie
- Beknopte rapportages

Mijn advies aan u:

- Wees **zuinig** op de natuur op uw bedrijf
- Probeer meer **bloemen** te krijgen, en **beschutting**
- Ook soortenrijke **windsingels en hagen**
- Verbeter het **bodemleven**, meer organische stof
- Vorm **studiegroepen** rond speerpunten, uitwisselen
- **Experimenteer** kleinschalig op uw bedrijf
- Kies voor **maatwerk**, wat past bij u?

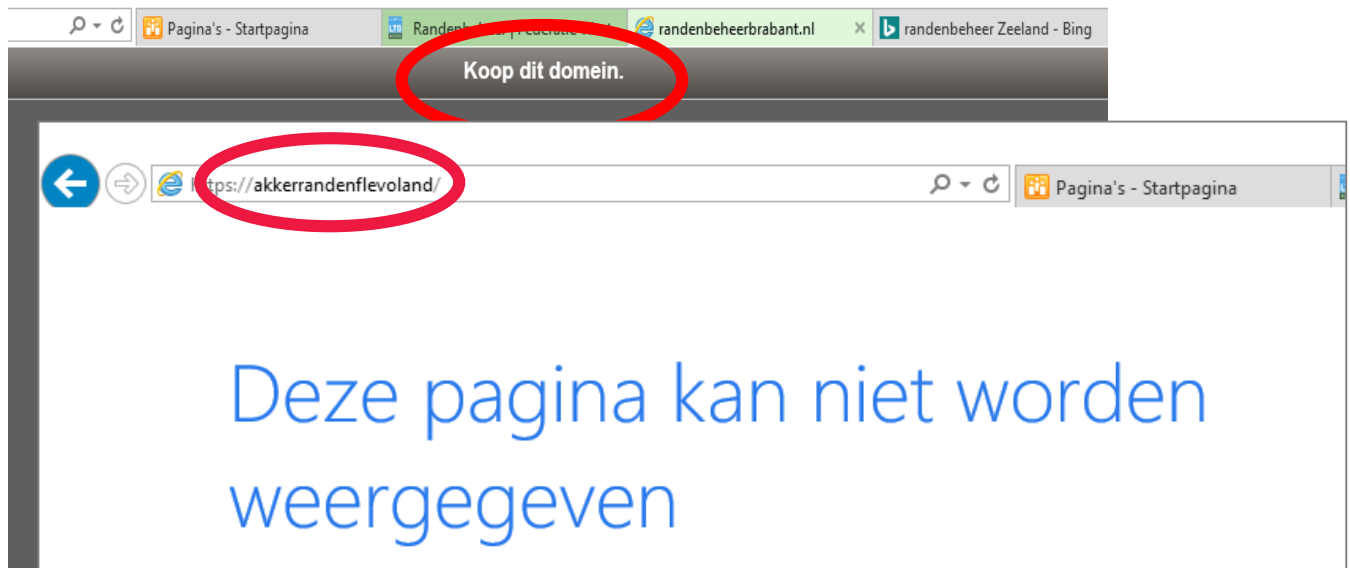

Informatiebronnen

- www.bloeiendbedrijf.nl veel info, downloads...
- www.groenkennisnet.nl zoeken binnen

Dossier Functionele Agrobiodiversiteit

- Beeldenbank natuurlijke vijanden, zie:
http://databank.groenkennisnet.nl/natuurlijke_vijanden.htm
- www.randenbeheerbrabant.nl

Informatiebronnen

- ‘FAB en Akkerranden’ (<http://edepot.wur.nl/188870>)
- ‘FAB en Omgeving’ (<http://edepot.wur.nl/188872>)
- ‘FAB en gewasbescherming’ (<http://edepot.wur.nl/188873>)
- ‘FAB en Bodem’ (<http://edepot.wur.nl/188874>)
- Advies: De keuze van inheemse zaadmengsels (<http://edepot.wur.nl/218161>)
- Advies: Natuurgericht maaien van gras-kruident vegetaties (<http://edepot.wur.nl/218166>)

CONFERENTIE EN LANDELIJKE ANLB DAG

SUCCESVOL BOEREN MET NATUUR

Dank voor uw aandacht!

frans3.vanalebeek@gmail.com

ontwikkeling+beheer natuurkwaliteit

o+bn